

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Györgyjakab M. utóda könyvkereskedése, hová a lap-szerkesztési részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előzetési díjak is küldendők.

Megjelenik a lap
Minden Szerdán.
Kéziratok nem adóznak vissza.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. FEJÉR ANTAL,
FÜVEDE.

Nyitányi díjak
soroként 40 fillérért közöltetnek.
Egyes lap ára 20 fillér.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 kor. (Külföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor.
Hirdetési díjak a legelőszörban számítatnak

Egy pár gyakorlati tanács a közigazgatási életből annak javítása érdekében.

A közigazgatási teendők már annyira felszaporodtak a közigazgatás egész mezőjén, hogy csak az erőnek legnagyobb megfeszítésével és a megengedhető könyvitelések igénybevételével lehet a hivatalokra nehezedő terhekkel úgy a hogy megküzdeni.

Ennek pedig nem a személyzet elégtelensége az oka, hanem a munka szilkszerű szaporításán és a fizetések elégtelenségén.

Kivéve a közvegyeket (beleértve a városokat is) — nem a személyzetet kell a közigazgatási hivatalokban szaporítani, hanem

- a) azokat minden szükségtelen — tehát felesleges — dolog alul felmenteni és b) a meglévő állások javdalmazását a megélhetési színvonalára emelni.

Igy aránylag kevés költséggel lehetne megoldani a — további kérelmet már nem tűrő — közigazgatás javításának régóta húzódnó kérdését.

Hogy a dolgokat hol-miben lehetne apasztani a közigazgatás egész vonalán, annak a részletes, összefüggő, terv szerinti megállapítása a közigazgatási törvényjavaslat előkészítő munkálatának feladatát fogja képezni, én csak általánosan emelem ki azon dolgokat, melyeknek egyszerűsítésével sok fölösleges telertől lehetne a közigazgatási középfokú hatóságokat felmenteni, a közigazgatást egyszerűsíteni és gyorsabbá tenni.

A közigazgatási középfokú hatóságok (törvényhatóságok és járási hatóságok) ügyszámaiknak igen tetemes részét (becsülésem szerint 40—80 százalékát) azon ügyeknek közvetítése képezi, melyekben érdemlegesen intézkedést vagy az alsóbb

foku hatóságoknak, vagy más társalhatóságoknak, vagy hatósági közvegyeknek kell tenni, mert két külön járás közvegyi rendszerint felesleges főszolgabírák, — két megye közvegyei és 1-66 foku közigazgatási hatóságai pedig sok esetben felesleges alispánjuk útján érintkeznek egymással oly ügyekben is, melyekben a közvegy felsőbb hatóságoknak semmi más teendőjük nincs, mint a hozzájuk fel- és illetve visszaterjesztett iratok illetékes helyre továbbítani megfelelő illetés-, átirat-, illetve végzés kíséretében.

A kórházak pedig az alispánokat keresik meg az ápolási ügyekben, ahelyett, hogy közvetlenül keresnék meg az illető közvegyeket

A törvények és kormányrendeletek nagy tömege és az eddigi törvény és rendelet alkotási rendszer igen meglehetősen azoknak gyakorlati alkalmazását, mert alig van törvény és rendelet, a mit egy későbbi törvény-, illetve rendelet nem módosítana a nélkül, hogy a módosított törvény és rendelet fenntartott rendelkezéseinek átvételével a régít egész terjedelmében hatályon kívül helyezné.

A törvények és kormányrendeletek végrehajtásához szükséges nyomtatványokat (u. m. kimutatókat, nyilvántartásokat, végzéseket, jelentéseket, átiratokat és leltárakat stb.) a legtöbb esetben a végrehajtó hatóságoknak kell — nemcsak sokszor nagy utánjárással — beszerezni, hanem nem egyszer a mintát kieszelni, azt elkészíteni és ezeket, valamint az elégtelen példányban kiadott rendeleteket szükséges számban sokszorosítani is.

A főszolgabírók hivatalai többnyire igen hiányosan vannak felszerelve.

Sok helyen hiányozik a törvények teljes gyűjteménye; még több helyen a miniszteri rendeletek gyűjteménye; csak elvétve vannak meg a közigazgatási szakmunkák és folyóiratok, — melyek a hiva-

taloknak oly nélkülözhetetlen felszerelését képezik, mint például a gazdaságnak a közlekedési eszközök és gépek.

Nincsenek megfelelő nyomtatványok, helyező nyomók, sokszorosítók és egyéb szilkszerű eszközök, melyekkel a munkát gyorsabbá, egyöntetűbbé és így tökéletesebbé lehetne tenni.

Nincs minden vármegyében részletes jó kezelési szabályzat, minek következtében a főnököknek kell alattasait a legelőnyösebb kezelési dolgokra is tanítani.

A fizetések elégtelensége következtében azon tisztviselők, a kik nem vagyonosak, (s vagyonosak ma már minél kevesebben vannak) kénytelenek más jövedelmet hozó keresettel is foglalkozni, mely megélhetésüket biztosítja, a segédszemélyzet pedig csak rövid ideig marad egy helyben, mert a csekély fizetésből megélni nem lehet) és így állandóan gyakorlatlan egyének tanítása meríti ki a hivatalfőnök erejét és idejének nagy részét.

Ezen bajok gyorsan segíteni kell, mert nemcsak a közigazgatási tisztviselők már-már elviselhetetlen helyzete kívánja a segítyt, de parancsolóan sürgeti azt az állami közérdek is, hogy a közigazgatás jó és gyors legyen.

Be kell hozni a közigazgatásba a közvetlenséget. Vagyis minden ügyet azon hatósághoz kell — az elkerülhető közvetítés mellőzésével — beadni, kiadni, áttenni, vagy felterjeszteni, a mely hatóságnak azon ügyben valamely érdemleges intézkedést kell tenni, mert miként rendteltől is enlítetttem, a közvetítési rendszer mintegy 40—80% munka szaporulatot okoz a törvényhatóságoknál és járási hatóságoknál, az iktatásban, mutatásban, nyilvántartásban, továbbításban; tetemesen szaporítja a nevezett hivatalok dologi kiadásait és ezen kívül hétékkel-söt sokszor hónapokkal késlelteti a dolgok elintézését. (Folyt. köv.)

Gróf Majláth Püspök Ur látogatása Csikban.

A vallás-erkölcsi életnek a hívek közötti fejlesztése és öröglítése körül folyton buzgólkodó, fáradsáttalan főpásztor udvarhelymegyei bérma utját megszakítva május hó 30-án d. u. 3/6 órákor érkezett Oláhfalva felől Csik-Somlyóra, kisérte a felesik kerületi papság s ennek élén Murányi Kálmán főesperes által, a ki a püspök mellett balról ennek négyes fogatán foglalt helyet.

A főpásztor a somlyói és szomszéd községekből hívek nagyszáma várta s ünneplően ültözött iskolás leánykák, kik a kocsiba virágcsokrokat dobáltak. Az elhaladó kocsi mellett leterlett férfiakat és nőket szeretettel méltó nyújtsággal üdvözölte, áldást osztogatott feléjük, s egyesesen a szerzet udvarára hajtatott, hol a zárda tagjai annak külsőben a főgimnázium igazgatója és a tanártestülettel egyetemben üdvözöltek a főpászort.

Ki sem pihelve az ut fátaladalmait a klástromba sietett, hol a tanuló ifjuság egyik előre érkezett misszionárius liki oktatásait hallgatva, szent gyakorlatot tartott s fellépve a szószék gyönyörű beszédet tartott az ifjuságnak a vallás-erkölcsi érzés ápolásáról, majd nagyszámu papi segédiet mellett litániát tartván, vissza vonult a zárdába.

Másnap, 31-én reggel 8 órákor szentmisét mondott, minek befejeztével a gyónató székbe ült és segédkezve a tanuló ifjuság gyónatásában, majd később ezeknek folytatóság szent gyakorlatán vett részt, este felélig a szószékről beszédet tartott s litániát hallgatott.

Június 1-én délelőtt a mint a tanuló ifjuság a szent áldozásban részesült, ezek között a bérmalis szentséget osztotta ki, látogatásokat fogadott és viszonzott. A következő nap mise után 10-től 12-ig a főgimnázium ifjusága által a keresztényiség XIX. százados évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyen vett részt, mit megelőzőt a bukreai magyar zarándokok díszes zászlójának ünnepélyes felszentelése. Délután Kassai Lajos helybeli plébánosur rándult fel, kinek a két Somlyói hegygyel szemben lévő kertjéből gyönyörködött az ajátos bucsus nép impozáns környezetében.

Pünkösdet napján délelőtt 8 órákor szent misét mondva, a bucsus nép ismételt környezetét után a szerzet nagylemplőjében a szomszéd nagyszámu közönségnek a szószékről elragadó és mindenkit mélyen megrató predi-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Két ünnepély.

Az ifjuságot, a haza reményességét, mindig jól eső örömmel szemléli az ember, ezen öröm azonban igazi gyönyörűségéig fokozódik, midőn az ifjuságot az előre törekvés és komoly haladás terén látjuk, midőn nyilvános fellépéséinél arról szerezhetünk meggyőződést, hogy sziveiket és lelkeiket, szóval egész lényüket a vallásos és nemzeti szellem hajta át.

Ilyen meggyőződést szereshetnek magának az, aki folyó hó 2-án és 4-én résztvett a csik-somlyói főgimnázium, illetőleg az ottani tanítóképző intézet ifjuságának ünnepélyein, melyeket tanáraiknak közreműködésével a keresztényiség 19 és a magyar kult. egyház 9 százados jubileuma alkalmából rendeztek. Mindkét ünnepély teljesen más volt a nagyszáru alkalomhoz, mindkettőt egyaránt dicseri a kitünő vezetést, a tanárok oda adó gondoskodását és a tanulók kitartó szorgalmát.

Az ünnepélyek lefolyását a következőkben közöljük:

A főgimnázium ünnepélye folyó hó 2-án a főnövele épületének nagy termében folyt le nagyszámu, egy a nagy terem, mint a mellék termeket és a folyóút zsufoltság meglátó küzönséggel elölt.

Fontban 10 órákor megjelent az ünnepély színhelyén gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök 6 méltóság, mire az ifjuság énekára az ünnepélyt, a „Pápai himnusz“ -sal megajította.

Bánda Vánu főgimnáziumi igazgató nagyszámban, lendületes és szép fordulatokban gazdag

alkalmi beszédet mondott, melyben vázolta ama nagy szolgálatokat, melyeket a keresztényiség az emberiségnek és a rom. kath. egyház 9 száz év alatt a mi edes hazánknak tett. Beszédbe végen intette és buzdította az ifjuságot, hogy a hitben és haza szeretetben legyenek kitartók mindenképpen.

A program harmadik szama alatt Kassai Lajos „Szent Péter“ című szép melódramájában gyönyörködöttünk Ríszner úr Ódon tanár kitünő előadásában. A zenet részt, melyet Ríszner Ódon szerzett, Balányi János zenetanár, Kerekes Károly VIII-ik, Boga Urbád VI-ik oszt. tanulóok szolgáltatták.

Az ifjusági zenekar által az Erkel „Bánk-bán“ című dalnövélből precízán előadott imára úr. Kovács József szavalta el: Balla István tanárnak „900 év“ című szép költeményét, melynek hatását negyben emelték az ifjusági ének és zenekar által előadott betétek, nevezetesen a „Szent Imre“ himnusz, a „Keresztos lovagok“, egy részlet Liszt, „Eraszmet oratóriumából“ egy részlet Erkel Ferenc „Hunyadi László“ című dalnövélből. „Ah, hol vagy magyarok“, szép régi ének a végül a Mihalovici „Király himnusz“-a.

Ezután Kopatz J. Pátrik háromonuk kísérete mellett az ifjusági énekkar énekelte el a szabatosan „Boldogsassony anyánk“ című régi egyházi éneket.

Ekkor Püspök ur, 6 méltóságá lépett az emelvényre a gyönyörű beszédében intette az ifjuságot, hogy legyenek kitartók a hitben és hazaszeretében, hogy egész életük folytán lakozzék szívükben a krisztusi szeretet, mely csak egyedül képes az embert minden körülmények között a helyes uton megtartani.

A püspök ur határozott beszéde után még Gál András VIII-ik osztályos tanuló szavalta el Rudnayzsky „Az örökhi való Szűz Mária“ című

költeményt, mire az ifjuság énekára a „Hunyadi-imból“-val a szép és nagyszámban ünnepélyt bezárták.

A közönség, mely a misor minden pontját tetészo nyilvántatásokkal kísértő, meglegedve távozott.

A csik-somlyói tanító képző növendékei és a tanári kar által a főgimnáziumi ifjusághoz hasonlóan az előbbi czímen rendezett és pünkösd másod napján délután 4 órákor kezdődőleg megtartott jubilaris ünnepély melótan sorakozott a síkerben az előbbi mellé. Az ünnepély színhelye Gróf Majláth püspök ur kivánságára a tanítóképzőház tartozott s annak háttérben lévő szép gyűjtemlést, a természet nagy temploma volt melynek gyepzártáját árnyas fák lombkoronája fedte, védelmet nyújtva a ragyogó nap leve ellon.

Az ünnepélyre, mely a képző gyönyörű új zászlójának fölvezetését aktuálval volt egybe kötve előkelő díszes közönség jelent meg. Püspök ur 6 méltóság megérkezése alkalmával teljes díszben fogadtattak, a ki elfogtatván a a részere előkaszított díszhelyet, kívánatára jobbján dr. Perjéssy Mihály törvényszéki elnök, a szeredai honvéd zászlóalj parancsnokja százados, balról Becse Antal alispán, Balog Ferencz alezredes utat, foglaltak helyet.

A 9 pontból állott változatos misor bevezetésével Karácsony József képző igazgató lépett az asztalhoz a tartott eszmékben gazdag szép megnyitó beszédet vázolta a katolikus egyháztólétjét a az emberiségre néve áldása működtetését, a mi sajnos tozást aratott.

Est következte a „Ló-himnusz“ az ifjuság által énekelve, majd P. Korödi Berárd képző tanár foglalt helyet a felolvasó asztal mellett és tartott egy igen remek felolvasást a keresztényiség eszr évszázada és a magyar katolikuság

9 század alatti viszontagságos és egyuttal dicőseges múltjáról, mi a közönség lelkes éljenzésével, püspök ur 6 méltóság pedig kitüntető szavakkal és hegyes végzésintással honortál.

Lapunk szerktere nem engedte meg, hogy a misor további részleteinek aikerit kellőleg méltassuk, csak is röviden konstataljuk, hogy az intézet zenekara egy részletet a „Mária“ operából szép sikerrel adott elő, Püspök ur „Hit, remény, szeretet“ című remek költeményét Varga Ferencz és a „Cselli bucsu“ melodramát Zwögn Zoltán a Molnár András és Kásonyi János harmontum kísérete mellett nagy hatássa szavakkal el. Nem kisebb tetasszabon részesült Ambrus Kálmán gyönyörű szöve énekelve, Benedek Imre és Györbör István „Az ifju vágya“ című dal előadásával a ugyancsak Györbör István Szent lelvánról tartott szavaltával és a férfi négyes a „Mária dal“-jal.

Ekkor a főpásztor az emelvényre lépve, kiemelve, hogy bár a több napi fáradságnak által okozott kimerültség az ünnepélynek kellőleg való méltatásait lehetetlenül, mindazonáltal a nála megszokott elkövencsialvat tartott olimerő, buzdító és intó beszédet a fátalagsághoz a asztal keszbe vevén a fölvezetésnél szászot, melynek közepét egy — Jzuszt a kisedek között ábrázoló gyönyörű kép díszítette, annak asztartatásos megválasztását fejezte be a verte be az elad szegnet annak nyolcbe szép jelmondat kíséretében. Küzönségtől jelmondatoktól aszigetekt vertek be még: Mihály Ferencz vármegyei főjegyzőné mint szalónya, Becse Antal alispán a vármegye, dr. Perjéssy Mihály törvényszéki elnök a törvényesség, Foglár János százados a honvédség, Balog alezredes a járás bíróság, Bárdy igazgató a főgimnázium, Demény asszados a oszondórség, Mihály Ferencz főjegyző a kir. ügyasszág, Papp

kézfőt tartott. Mire végeztével a Szent Ferenc rendi sárda által adott díszes ebéden vett részt, hol jelen voltak Csikvármegye vesérlő egyénisége, továbbá az összes csikmegyei papáság s a szomszéd vármegyék papjai.

Ebéd közben László Polkárp közbucskulésben álló rendi tartomány főnök eszemlőse és okos felkötőbűtője a Püspök ékes szavakban hangulonytana az egyházi és világi elemek közti szűkegyesüri összehatározandóság érzékeltetése mellett sorozatosan beszélt a Szent Ferenc rendi sárda által adott díszes ebéden vett részt, hol jelen voltak Csikvármegye vesérlő egyénisége, továbbá az összes csikmegyei papáság s a szomszéd vármegyék papjai.

A kórház betegneik ment-érmeiket, egynek pedig pénzbeli segélyt adott.

Rak utat visszatért Somlyóra s egyenesen Kassai Lajos plebánoszhoz hajtott ki mellette megveszélő, meghalt és másnap az egyházmegye jelentésként hivelt részéitén a bér-malás eseményében kedden visszautazott Udvarhelymegyébe, folytatandó megkezdett egyházi kürtjét. Gróf Majláth püspök kíséretében voltak a központi papnövelde Spiritalisa és gróf Tholdalagi Samu udvari-káplán, mindketten kedv emberek, igazán méltó kíséret. Gróf Tholdalagi különben már ismeretes előtünk, mert erdélyi ember, a ki rokonszervei alakjával, szerénységével, okosságával előnyösen mutatkozott be.

Beceze Antal alispán felévi jelentése.

(Felolvasta a törvényhatósági bizottság május 28-iki gyűlésében.)

(Folytatás és vége.)

A központi közigazgatás személyi viszonyainban annyi változás történt, hogy Székely Károly Árvárcsiki bírók terhes betegeide miatt állásáról lemondott, Bocskor Lajos bírók pedig elhalálozott. Mindkettőt saját munkabírákban tehetősek, pontos hivatalnok volt. Az élt barátaság megemlékezésnek vegye körül, az elhunytak a kis figyelem legyen emléik őrsei felett.

A járási közigazgatás is elviesztett egy tehetőseket tisztviselőt Nagy Tamás főszolgabírónak, ki megromlott egészsége miatt tekintetből önkényesen hagyta el állását, könyökből munkabírói kereszte hosszú szolgálat közben megviselt testi képességének. Emléktét őrzi fogják a törvényhatóság joggyökényével.

A központi és járási közigazgatásnak egyik nevezetese ágát képezi az évi főorvoszás. Ez vármegyénkben március 26. és április 23-ika között időben fogantatótatván, eredménye következő volt: Főhivatott a három korosztályból összesen 2295 hádkötéses ifjú. Vizsgálatra jelentkezett 1956, átvál maradt 340. Besoroztatott a hadservezéshez és honvédséghez 994, besoroztatott 676, fegyverkötelezettek találhattak 170, mint féléves töröltetett 19, fellévisgálatra kildetett 12. A polgári előlki tendőket 1892. óta teljesíten és azóta ehez nem csak hasonló, de még csak meghözélti eredmény sem észleltetett.

A vármegye népmozgalmi viszonyának érdekes adatokéj bejelentem, hogy a múlt 1899.

Domokos főmérnök az építészeti hivatal, gróf Tholdalagi esküvőbírója s szolgabírója, Lajos Ferenc adóskan az adóhivatal, Éltés polgármester a szerzdárvonal tanács és a talán tövédsébi főnyelmen kívül hagyott a püspök ur által arra felhívott helybeli főorvosrendi sárda nevében Koppas Pátrik vikárius, a kis gyermeknek nevében Mihály Juliána, a helybeli egyházmegye nevében Kassay plebánus, a község nevében Márkos Dénes bíró, a kossorus leányok nevében Éltés Margit és Jakab Jolán, kiknek eseten kívül Pál Gisella Kovács Ilonka és Szász Jolán kissezonnyok voltak a tagjai a hínek résnről Jakab Jolán k. a helyeselt nőp kossorus a asszóra.

A szentelés befejeztével Püspök ur Ó méltósága megköszönve a községnek a részvételt s meg egyenes buszító szavakat intézendő a fatalásgos, határtalan örömet szerzett cselekedet azon kegyes intézkedéseivel, melynek fogva egy szabványi támasz mutatásának saját költésően való megartatásá rendelkezé, el, kikötően a tanári testület részvételt is s ezzel a szépen sikerült költőse ünnepély a főpástor lelkes öljönzése mellett véget ért.

A rondség résnről egy kis figyelemmeltséget kell hogy aváró tegyünk és ont nem megváróvá, hanem csak azért említtük fel, mert a még beveredésként a korábbi nem szabadott volna hiányozni azon testületnek, mely az ünnepélyes is tekintélyes számban való képviselő s a mely testületnek kontingenciájában is azok fogják hűgösíteni, kik a felavatott új szentelés alul időnkint kikerülnek, hogy a nép nevelése nemcsak hírdőként botúltsák.

Évben volt összesen 5340 születés. 615 6195, halott 145. Fiu volt 2418. leány 2622. Halálozás volt 3466, ebből férfi 1791, nő 1765. Értékszámú kötetelt 1116. Vadházasságban élő pár volt 780, összesen 849 gyermekkel. Az anyakönyvezetők díjazására fordítottak 11760 korona.

A közbiztonsági állapotokat illusztrálják a csaendör szármagyparancsnokok által rendelkezésre bocsátott adatok. Ezek szerint a szeredai és győzentimiklói szakaszokhoz tartozó 23 őrszék volt összesen 156 csaendör alkalmazva. Ezek büntettek, vétéségek és kihágások nyomozásánál kbbszéktek 2498 esetben, melyekből kidrítette 2467. további nyomozás alatt maradt 31 eset. Ezen 2498 esetben érdekelte volt mint tettes vagy mint részben 2952 egyén, kik közül letartóztatásban volt 249 egyén. A 156 főből álló csaendörök fellegyelei körlete 4493 nesz. klmtr. s az utolsó népszámlálási adatok szerint egy emberre esik 798 egyén személyi és vagyoni biztonságának ellenőrzése.

A határformái statisztika első adataikéj bejelentem, hogy a gymei határ állomáson 1899. ápril. 6-tól, mint a magyar-román vanúti csatlakozás megnyitását azon év december 31-ig az országos határon álléput, illetve kilépett 2195 utas, belépett 3531, és így az átkeelés volt 5726. Ezek közül:

1. Egy éves magyar utóvelletl 1166 utas,
2. Állapáni és konzuli igazolvánnyal 651 utas,
3. Öt napos határrezeli igazolvánnyal 435 utas,
4. Egy éves külföldi utóvelletl 1652 utas,
5. Rövidebb idejű külföldi utóvelletl 1673 utas,
6. Utazási igazolvány nélküli 259 utas.

Összesen 6726.

A Romániába kilépettek között volt magyar honos 1101, külföldi 1021. A Magyarországra belépettek között volt magyar honos 1227, külföldi 2404.

Az általános egészségi állapot az év monyanig terjedő szakában kedvezőtlen volt, mennyiben a járványos betegségek a felcsiki és gyergyói járásokban kiterjedt mértékben uralkodtak. A múlt évből ájtott járvány Remetközsegekben csak április végéig szűnt meg. Vörheny, kanyaró, fülöt mirigylő, roncsozó toroklób, vérhas, hörklurur, hasi bagymás és bárányhimlő járványokban az összes beteglétségek száma volt 1199, meggyógyult 440, meghalt 47, gyógykezelés alatt maradt 32. A halálozás arány volt 9%.

Az egészségügyi személyzetben annyi változás állott be, hogy dr. Kocsics Viktor kassoni és dr. Luby Lajos békási körorvosoknak választottak meg.

A szeredai közbizás betegforgalma következő volt: ájtott 1899-1901 36, szaporodott 236 személyiely, gyógyult 204, javult 5, meghalt 3, gyógykezelés alatt maradt 60 beteg. Orvosrendőri vizsgálat 20 esetben volt.

Állategészségügyi tekintetben már sokkal jobbak voltak a viszonyok, mennyiben ez év folyamán semmiféle járványos betegség nem uralkodott. Két községben 2 drb lovon a takonykór egy községben két lovon a rülkór, és 2 községben két kóbor eben vesztéség fordult elő, de ezek mindenike gondos felügyelettel helyhez köttetett.

A marha kereskedelem körüli forgalom elég élénk volt, de a nagy kiállításban az árak alig emelkedtek, míg a sertés forgalom csak a helyi fogyasztásra szorított az kivételi tilalmak miatt.

Tanügyi állapotokat és közlekedési viszonyaink utolól jelentésem óta semmi változást nem mutatnak. É nek-meg egy tetesik, hogy a népevelés áttalában a közsétek terén a magyar állam egy ocsomó ponthoz jutott, honnan barmnyi irányban igy-közzeik előbbre haladni, a mostani rendszer mellett melyt viszeszjat a kiindulóhoz. Ez nem is lehet feltétlő, mert a kiindulásos elméleti irányunk mindig ez a körítés lesz a következtetés, és valamédig a nép adban a meggyőződésben el, hogy a tanulásnak célja és egyenes következtetés a penna után való megjelés, soha nem is végrehérthik dölőre ez az irány.

Nem tudom szó esett-e róla, — legalább nem olvastam — de én úgy gondolkozom, hogy az agrár mozgalom, mely utóbbi időben az ország figyelmét lekötötte, csak egy lesz óvára, ha átvitetik a népiiskolákhoz; ha a talterhelési elméleti oktatás keves-bítésével egy tekintélyes helyi biztositatiki a földműves egyesületek birtása, sőtje és fontossága megismertetésének; ha az ifjú nemzedéknek már gyermek érvében vértébe oltatik a gabona és takarmány termelés, tejgazdálkodás, méhészet, gyümölcsöszet és főleg az állattenyésztés minden ágazatának elsajátítása, az állati termékek feldolgozása módja és haszna; ha a szövetkezeti eszme és annak gyakorlati kivitele már itt megkezdvetitük; sőtvali hogy egy önálló erőteljes földműves osztály létesítésére már a népiiskolákban egy oly alap létezik el, melyen a fejlesztés biztositatának: akkor igen is egy nagy lépést tetünk a népevelés ebből vitelére; addig azonban a mostani rendszerrel elméleti oktatás egy rentirozatlan s bizonyos tekintetben talán káros farsadást is marad.

Igy vagyunk közlekedési ügyünkkel is. A vármegye egyik szegletét már 3 éve szeli át egy oly vasút, mi a személyi és teberszállítást csak komplikálja. E miatt az abhoz köztöt re-

mények egyre kisebb körre szorítokznak. És ez nem is lehet máskéj, mert olcsó szállítási eszközök hiányában a nagy töke nem vállalkozik nem a szentdomokosi részegyek, sem a gymei-völgyi szentlepek kiakasztására, sőt a közfogyasztásra megérett és olgég keresett savanyú vizet fellegása és szállítatásól is idegenkedik.

Valameddig tehát az 1895. évi VII. t. czikkben biztositott körvasut ki nem építettek, az a öszekrtől vonal nem biztositatiki, reményeink bizonyára nem is valószínűlathak.

Községeink az állami, megyei és a községi közlekedési utak nagyobb részénél is kifogásalathak, azok kiterjesztése és jókárban tartása évről-évre egyik főgondját képezi az államépítészeti hivatalnak és a központi közigazgatásnak; és mintán a győzentimiklós—parajdi utovonal már ez év folyamán állami kezelésbe vétetik, az utadó egy része a használtabb vicziális utak kiépítésére lesz fordítatb, ha csak a költéségetés bizonyos része a parajdi ut át vétele miatt nem aszisztatiki, mi alig is lesz előrelátható.

Ez a közigazgatási ág azonban az, mely még ez esetben is legkevésbé kívánni valót hagy maga után.

Fennebb érintettem, hogy az agrár mozgalmaknak csak akkor lehet igazán jövője, ha annak legáltalá alapvelei az iskolák oly tárgyi-alap csereitelenek ki, melyek a gyakorlati élet feltételeihez kévelésé tartoznak és mint ilyenek előlévőben vannak.

Már hiába írt el kell ismerni. És azzal távolról nem akartam annak adni kifejezést, hogy az elvonat, önállóan tekintetessék, mert az agrármozgalom bizonyos tekintetben kapcsolatos az ipar és kereskedelem. És habár tudom, hogy Magyarország ipar-állam soha nem lesz és Magyarországban a kereskedelem csak annyiban van létjoga, a mennyiben annak alapja a föld; mégis azt az ipart, mi a külföldi behozatalt ellen salyozza és lehetőleg ki is szorítja s azt a kereskedést, mi a föld tulajdon szabad használatából folyik s mi az önálló kézmű és gyáripar termékével szerves kapcsolatban van, elhasnyagolni vagy éppen nem létezőnek tekinteni, községazdaság elleni bűn volt.

És ezt átvite vármegyénknek ömszunk iránti kötelezettségünk az ilyen ipar és kereskedelem fejlesztésére, a szellemiöknek pártolása s az életképeséget igérő eszmékben előlnek megteremtésére.

Vármegyénk e tekintetben még egy birakokba nem tört terletet képez, kultúránsa hosszabb idő után mutathat eredményt; de épen ez a terra incognita alapja a jövőnek, mert a kevés művelés alattli föld az agrármozgalom nem ad elég tájéltékot, s így azt oly tányezékekkel kell helyettesíteni, mi a munkásság gyámölcsét meghozza és a székelység fennmaradását biztositja.

Mindazokat a cselekvények létező lépéseket tehát, mit egyek és társulatok az ipar és kereskedelem érdekében kifejtetnek, nem szabad kieszénytelnek; nem szabad az ebben farsadot lenézni, vagy épen utáikban lépten nyomom akadályozni; ha elő nem segít-tjük, legalább ne keserítsük, mert a jövő a miénk s ök a jövő birakéi.

Ezekben volt szerencsém költelvezett jelentésemet előterjeszteni, kérvé méltóságos főispán urat és a tekintetes törvényhatóságot, hogy azt méltóztatassanak tudomásul venni.

Beceze Antal, alispán.

A megyei törvényhatósági bizottság ülése.

Csik-Szereda, 1900. május 28. (Folytatás.)

Csik-Szentimre község képviselő testületének azon határozata, melyben a község házának iskolái ezekokra való átadását-mondotta ki, jóváhagyást nem nyert.

Nagy Tamás főszolgabírónak évi 1649 kor. 20 állérelt lett nyugdíjazása tudomásul vétetett s az 1869. évtől 1877. év végéig terjedő szolgálati ideje részint megzakasztás, részint állami szolgálatának otthagyása alkalmávali végkielégítését való részintese okán nem esámítottat be.

A törvényhatósági utak halóztáról előterjesztett kimutatás kapcsán, minthogy a kereskedelmi miniszter a gy.-szentmiklós—parajdi utovonalnak állami kezelésbe való felvételét engedélyezte, emez uszakasztanak a megyei utat sorából való trlése a a helyelett a szentmárton—szentimre—tanúsd—kossusi és a k. újfalu—impéri vizinális utaknak a törvényhatósági közutak sorába való felvétele kimondatott.

A szeredai erdőhivatal részére átadva való a jelenleg is általa használt régi őrnagy lakásnak bérletése mellett továbbra való átadása iránt a megye alispánja által földművelési miniszterrel folytatott tárgyalás után nevezett miniszter oly felteletek mellett nyilatkozott hajlandónak évi 2000 korona bér mellett az épületeknek megtartására, ha a vármegye azokat 4 év alatt fel nem mondja, és ha az épületek a vármegye által időközben újra építendőnek költelen legyen az építés idejére kifogástalan lakásról s iroda helyiségekről gondoskodni, valamint az épület javítás, kemenekék, kályhák, kutak, pecszédörök

tisztításával járó költéségeket, szerződési költségeket stb. viselni.

A törvényhatósági bizottság az erdőhivatal elhelyezéssel való gondoskodást erkölcsi költéségeket ismeri ugyan, de kimondotta, hogy mintán a földművelési miniszter ur a bérletet teljesítetlen nehéz feltételekhez szándékozott kötni, nem marad más hátra, mint a kérdésese épületeket más czfára fordítani és a bérletet azonnal felmondani, nem zárkozván el azonban a bérleti szerződés megköttetésől is, ha földművelési miniszter ur a vármegye részéről költet 9400 korona évi bér mellett a maga résnről kikötött terhes feltételek némely részétől eláll.

Kovácsvecei Tamás ny. államvasuti fellegyelő a Csikszederdtől Szentkeresztbányá—Homoród—Márfelva érintésével Székelyvárhelyig terjedő helyi-velük vasut nyomtervezésének engedélyezéséért a vármegye közönségtől erkölcsi támogatást kérvén, a bizottság a bérlet megleghangú feliratokkal kereskelemetelg és pénzügyi miniszter uraknak figyelmébe ajánlani s a feliratoknak személyesen leendő támogatására a vármegye országgyűlési képviselőit felkérni határozta, kikhez a törvényhatóságnak önkényi jelenkező tagjai is csatlakozhatnak.

A vármegye alispánjának azon indítványát, hogy a kir. ügyészség és járásbírószék használatában állott, de roskadozó állapota miatt felhagyott régi buszár alszedési lak a nevezett hatóságok czébjaira azon esetben épületesek őrira ha az igazságügyi kormány annak legalább 30 évre terjedő hasznabérbe vételét biztositja, a közgyűlés elfogadta, de mintán az igazságügyi palota építésében már kezdeményező lépések tetettek egy a törvényhatóság, mint az igazságügyi kormány előtt, és mintán a vármegye közönségének nemcsak a rövid időn belül felállítandó pénzügyi igazgatóság, hanem az erdőhivatal elhelyezéssel is gondoskodnia kell: érdemleges határozatot egyelőre nem hozott, hanem a felsorolt fontos kérdése tanulmányozására s annak alapján a legközelebbi gyűlésre való javaslat tételre Beceze Antal alispán előlteké alatt a főgyűlés, államépítésügyi hivatal főnök, tiszti ügyész és ifj. Molnár József tagok személyében egy bizottságot kikildött.

Ezúttan a vármegyei közalapok és a havasi javak kezelőegyesület múlt évi számadásai olvasatát fel és fogadtattak el, majd a törvényhatóságoknak különböző országos érdekek átiratai és a képviselő házhoz a kormányhoz intézett feliratai vétettek tárgyalásra alá, melyek részint tudomásul vétettek, részint jegyzőkönyvvel pártolattak, míg Heves vármegyének a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. t. czikkének a képviselő házhoz intézett oly irányú módosítására vonatkozó felirata, hogy a járási főszolgabírók, illetve ezek személyei a bűnvádi nyomozatok teljesítése alul felmentésnek hasonló felirattal támogatattai határozatokat.

Ekkor a gyűlés előlki főispán ur fellegvetvén, a egy-szentmiklói főszolgabírói és Árvárcsiki bírói állókara beadott pályázati kérvények elbirálása, illetve a jelölések megejtése végett a kandidáló bizottsággal együtt a teremből félre vonult, mely bizottságba a közgyűlés részéről Ferenczy Károly eszperes plebánus, rameti Puskás József és dr. Csiky József költettek ki, főispán ur a maga résnről pedig Bókai Ferencz főszperes, Lázár Menyhért és ifj. Molnár József bizottsági tagokat kérte fel.

A jelölés és választás eredményét már ismertetőben az akkor történetek elhalgatjuk, s csak azt említtük fel, hogy a választás folytán megtrült tiszti állások betöltésének elhalasztását hangos elégtelenséggel fogadott gyergyórázi bizottsági tagok a gyűlés termét mintegy tüneltesítő oká hagyván, még mintegy fél óráig, vagyis déltán 1 óráig folyt a gyűlés a kevés száma lepadt bizottsági tagok részvele mellett, s a közben elintéztettek a következők igyek:

Füredbiztosoknál a nyári füredidőnyre kijelöltettek: Borasécz Csiky Dénes ügyvéd tiszteletbeli főszolgabíró, Tunádra Bartalis Ágot alsziki főszolgabíró, Kásson-Jakabfalva Nagy József ny. főszolgabíró.

Szereda váromnak a borítal és husfogyasztási adó, valamint a bor és husfogyasztási adópótlék eszedének Rósa-neld Dávid részére lett bérbeadásra iránti határozata az az ellen Balázs Dénes lópeczai lakos által beadott fellebbezés mellőzésével helyben hagyatott.

Békás községben megejett tisztajtás ellen beadott fellebbezés figyelem kintálly hagyatb, valamint az ottan történt és fellebbezésről megtámadott eszedgyűlési választás is.

A Tölgyes—békási vizinális utnak a megyei utak sorába kért felvétele eszedeg a fentartás eszedgyezése megtárgyaltatott, azonban mennyiben az erre már régebben kijelölt utat állami kezelésbe átvétetnek, nem fog elzárkozni a törvényhatóság bizonyos segély nyújtatból, az az egy állásidősig jelleggel bíró útpótlépre előleges bennutandó tervek alapján keretök.

Gyergyó-Tölgyes községben Tamás Mártonnak eszedgyűlésből lett megválasztása az az ellen beadott fellebbezés mellőzésével helyben hagyatott.

Ekkor az idő előrehaladása miatt főispán ur a gyűlést felleggészette s folytatását másnap déltől 9 órára üzte ki. (Folyt. kov.)

A pünkösdi bucsu Csik-Somlyón.

Talán a megváltozott vallásos érzület, mely az erdélyi rom. kath. egyházmegye fiatal plébánéka hívei körében folytonos mozgásra és oktatásra folytán észlelhető, vagy az a vonzó, melyet a főpásztor kinevezése óta most harmad ízben a somlyói pünkösdi bucsun való megjelenésével a katolikus székely népre gyakorol: teszi hovatovább látogatottabbá azt a helyet, mely nemcsak a székely, hanem egyáltalán az erdélyi katolikus hívők Mekkájának nevezhető. A most lezajlott pünkösdi bucsu, melynek a szép tavaszi verőfényes és szélcsendes idő is kedvezett, a legnépesebbek közé tartozott.

Közelkedési eszközeink javulásán is nagyban hozzájárul a bucsut látogatók számának emeléséhez. Ezúttal nemcsak azok zarándokoltak el a somlyói kegyhelyre, kik megszokott útjatos vándor utjakat eddig is megtették, hanem eljűttek a messze távolból, idegen állam területeiről a nevezetesen Románia határszári csángó-magyar községeiből is, akiket Bukarestből csaknem kétszázánan részint együttesen keresztül, részint külön a vasúti vonat segítségével, előttek Erdély nevezetesebb városai: Kolozsvár, Brassó, Marosvásárhely és Ulvárhelyre is nagyarámban.

Már pénteken kora reggel vette kezdetét a bucsus nép beözönlése és pedig a mint rendszerint szokott a Marostardományi kihelyi keresztalja bevonulásával, kiknek dolhosan teki figyelmessé a lakosságát megérkezésükre.

Ezeket aztán a mindenfelől érkező keresztaljak követték. Impozáns képet nyújtott a zetelki óriási keresztalja, mely több mint 600 embert számlált csupán azokból, kik gyalog jöttek, valamint szombaton reggel a háromszéki, egyszerre bevonuló 10 keresztalja.

Szombaton délután és vasárnap egész reggeli 9 óráig a megye közeli községeiből özönlött be, megzámolatlanul a népesség, mely minden tulzán nélkül megközelítette a 30,000-et.

A szombati — hegyköri — körmenet a legzsebrendben történt meg, leszámítva azt a kis igazgatóságot, mit egy-két csendőri nem eléggé tapintatos fellépésével okozott.

Mint mindenkor, ezúttal is a gyergyói népség volt a vezető a hegyköri s utána csoportosultak a többi keresztaljak. A tanuló ifjúság előtt haladt a csik-szentgyörgyi keresztalja, utánuk a laborium, faszigetek és papaság a fesszettel Murányi Kálmán főesperes vezette alatt, kiket a bukaresti bucsusok követték gyönyörű új lojogójuk alatt.

Festői képet nyújtottak a gyimesi csángók és csángónők, a férfiak fehér bunda és fehér vászon — a daróc harinyájukban s a nők a szoknyát helyettesítő fatában, fehér ingükkel és fejükön a vöröses kendővel.

A hegyre felvonuló processzió mintegy 3 kilométer hosszban terjedt ki zsufolt tömegekben s midőn az eleje a községbe bekanyarodott, az utója, még a hegy lábánál indult kifelé.

Beérkezve a tömeg a templomhoz megkezdődött a recseány, mely alkalmából a templom előtti téren lévő sokaságnak Várterez csik-szentmártoni segéd lelkész tartott szent beszédet, a templomban pedig Karáczy János karcsfalvi alesperes-plebánus prédikált nagy hatással.

A vasárnapi körmenet Fejér Sándor járási főszolgabíró és Almási csendőri főhadnagy célravezető intézkedése folytán példás rendben történt meg óriási közönség részvétel mellett, melynek vezetője Ferenczy Károly gyergyó-szentmiklósi alesperes-plebánus volt. Az egyházi szónoklatot benn a nagy templomban plébikus ur ó méltósága, külön a téren pedig Németh József szepiéri expositus lelkész tartotta. Említünk nem kell, hogy a nagyhatást kellett plébikus szent beszéd hallgatása a templom külsőben folytonos tolongás idezett elő a nép között, tartozunk pedig annak konstataciójával is, hogy Németh lelkész gyönyörű szép beszéde az öt meghallgató közönségre mely benyomással volt, minek azok hangosan is kifejezték azt.

Ezzel a pünkösdi szent bucsu, melyet különösen a bukaresti magyarságnak tömeges részvételé igázán emlékeztetésé tett, minden különöse incidens nélkül véget ért.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kinevésés. A m. kir. pénzügyminiszter Fazakas Pál gyergyó-szentmiklósi adószövet az ottani kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Tiszteletbeli új főorvos. Vármegegyen főispánja dr. Fejér Dávid gyergyó-szentmiklósi központi orvost tiszteletbeli megyei tiszteletdíjjal nevezte ki. Nem igen hiszünk, hogy vármegegyében akadjon ember, ki a kitűnő képzettségű, nagy tudományú és páratlan szorgalmú orvost legálább névleg ne ismerne a nem igen van olyan család, melyet a sors nagybőteggel megajándékozott, az az ő segélyét igénybe ne vette volna. Abban az állásban, hogy a sors kirendelte nagy és hasznos szolgálatait tett a szenvedő emberiségnek s az is érdekelni keltő tartozik, hogy bárha magasabb állásokra juthatott volna, hogy vármegegyéjé-

szolgálhatta itt maradt. Midőn a jól megérdemelt kitüntetéséhez gratulálunk öszintén öhojjuk, hogy a betegek és szenvedők vigasztalására tartsa meg az isten sokáig.

Szerend Gróf Mátyás Páspók Ur tiszteletére. A mindenki által szeretettel tisztelt főpásztor a cseizmolyói főgimnázium ifjúsága pünköszt szombati este 9 órakor szerendánál lépte meg a főnévelő internátus obédijében végeztet ebéd alkalmával. Több mint 250 diákos lámpion eugari mellett voltak a főpásztor a mondat helyiség ablakánál, mi pünköszt a 6 méltósága figyelemét felkeltvén, azonnal az ablakhoz ment, hol a tanuló ifjúság zeneikora nagy számban bucsus nép álmétködése mellett igen sikertűl zene-darabokat adott elő, majd Benke Antal 8 adószá-lyt vezetett matorána üdvözölte a főpászort nagy hűvel előadott beszéddel, mi a főpásztor a hatalmasan kegyes szavakban köszönt meg a nála megsokolt elökvenésival. Ekkor lement a zenekar gyűjtött rá a hagedűre, mivel plébikus ur tiszteleté annyira megnyerte, hogy kívánatára ismételnie kellett az előjáratot darabot, a a primás után berdezősködővén, általános derűltség kösőt tett megjegyzést annak, vagyis Kerekes Károly kiűnő vezérhegedűs „úgyes csángy” voltáról. Ezzel a főpásztor a főpászort lelkesen megjelenczeve, hazafias dalok éneklése mellett visszavonult. Pünköszt napján este 9 órakor a tanítóképzési ifjúság jelent meg a plébikus Kasaai Lajos plebánus házánál szállásán és üdvözölte a főpászort. Zsögén Zoltán negyed éves képeződés intezést hozza igen szép, higgadt és aznóki hűvel előadott üdvözítő beszédet, mit ő méltósága a miatt, mert a közlelőbbi napok hangjában erősen megviceltek, halak és szivesen köszönt meg az ifjúságnak. Majd szép dalokban, hegedű játékokban részvevett a főpászort, ki a végén közliük az udvarra lemenvén, mindoniknek viszonyairól szeretettel méltósággal tudakozódott és ajándékok is osztogatóit.

Helyettesítések szolgabírói állásokra. A mult hó 28-iki törvényhatósági közgyűlésben történt főszolgabírói választás folytán dr. Lázár János volt ügyvéti főszolgabíró helyébe Szász Domokos gyimesi kirendelt szolgabíró, ennek helyére pedig Welman Géza közigazgatási gyakornok lett ideiglenes minőségben helyettesítve.

Gyászrovat. Sánta Lajos 1848-49-iki honvéd ezredes, nyugalmazott honvédelmi miniszter osztálytanácsos, vármegegyei egykori országgyűlési képviselője és később jelöltje május hó 31-én 85 éves korában Budapesten elhunyt. Sánta Lajos, mint várgyűlési központi kerületének országgyűlési képviselője széles körben ismeretes volt, sokat és szeretettel munkálkodott a vármegegye ügyeinek előhívitelén a különösen nagy szolgálatokat tett ügyeseknek, kik valamely ügyükben hozzá fordultak. Ezert halála itt vármegegyénkben igen sok embert fájdalmasan érint. Folyó hó 2-án a rikos-keresztúri temetőben helyezték örök nyugalomra. Nyugodjék békében.

Kotték Sándor cs. és kir. nyug. őrnagy, Csikvarmegegye törvényhatósági bizottságának tagja, megyénk e tisztelet és szeretett rokonszemes egyénisége, folyó hó 4-én Csik-Csekefalván elhunyt. Temetése folyó hó 6-án lesz. Nyugék csendesen!

Zakariás János, gyergyó-remeti kereskedő, élete 57-ik, boldog házasságának 30-ik évében a halotti szentségek felvétele után f. év június hó 1-én, d. u. 3 órakor jobblétre szenderült. Megbaldogultnak hullt tetemet f. hó 3-án, d. u. 4 órakor helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Csik-Bánkfalva-Kotormányban ugyancsak május 31-én szenderült jobb létre Gál István előkelő székely birtokos 43 éves korában, a kit a vármegegye az 1896. évi millenniumi jubileum alkalmával ügyes termete folytán mint esztelést a megyei díszbanderimhoz osztott volt be.

Májális. A helybeli állami elemi iskola növendékeinek tavaszi mulatsága f. hó 9-én a „Suta fenyő”-ben fog megtartani. A májálisra a szülők és az érdeklődők tisztelettel meghívatalnak, miután azonban ősi szokás szerint vendéglősről gondoskodva nem lesz, tanácsos, hogy a kirándulók a „tarisznyát” és egyéb szükséges dolgokat otthon ne feledjék.

A megyei polgári leányiskolában f. hó 8-án d. e. 10 órakor megtartják a koronás évfordulójának alkalmából a szokásos iskolai ünnepeket rövid, de érdekes műsorral. Az érdeklődőket ezenest tisztelettel meghívja a tantestület.

Karácsony Márton marosvásárhelyi főesperes plebánus urat Király Ó felsége Szt. Margitról nevezett meszezi c. apátja nevezte ki. Az új apát urat, ki az egyház s főképpen a tanügy terén Marosvásárhelyt — korsznokot alkotó eredményekre hivatkoztatik, ezen a szó legnemesebb értelmében méltán megérdemelt kitüntetésre alkalmasból igaz tisztelettel és szeretettel üdvözöljük.

A csütörtöki (jun. 7.) esküdtészi tárgyalás mint már közöltük, a megyésben fog megtartani, és pedig tekintettel arra, hogy az új porrend lépte óta es leasz az elad esküdtészi tárgyalás bizonyos ünneplésesággal less összekötve, mely az új rend bevezetésénél less az aktusa. A karstara a kösönzés megfektelésében engedély, illetve jegy nélkül lehet be; ellenben a teremben a fenn-tartott helyekre csupán jeggyel lehet bejutni.

A jegyek az elűki irodában és a tárgyalás megkezdése előtt (9 órá) az ajtóálló után a tanácskozási szobában szereshető. Pénteken, Szombaton és Hétfőn (8, 9., 11-én) mint az alábbi jegyzék mutatja, szintű lesznek esküdtészi tárgyalások.

Jegyzéke a csikszereai kir. törvény-avók mint esküdtészi bíróság előtt az 1900. év II. ücs számban tárgyalás alá került bűnügyeknek. Junius 7-én. 1. 1820/900. Gál Anjos esküdtök ember ülé. Junius 8-án. 1. 1709/900. Bodor György (Gyergyó) halál okozó anyosa testi sértés. Junius 9-én. 1. 1878/900. Ambrus Dávid esküdtök ember ülé. Junius 11-én. 1. 2121/900. Huszár András gyújtogatás.

Bethlen Gábor szobra. Bethlen Gábor fejedelemnek Nagy-Egyeden ércszobrot szándékoztak emelni. Az országos bizottság meglekénye elén gróf Bánffy György, gróf Bethlen Géza, Zeyk Daniel, Bodrogi János, Orbai Lajos és Bartha Zsigmond állának lelkes hangu felhívást fordult a nagy közönséghez adományok gyűjtésé végett s egy-egy gyűjtővet küldött a vármegegye alispánjainak is.

Páris Frigyes és Janos Benedek könyve a vármegegyének. Az Országos magyar Gazdasági egyesület, mint a gazdasági egyesületek Országos szövetségének elnöksége azon elhatározás folytán, hogy az erdélyi részekben észlelhető bajok orvoslásához a maga részéről is hozzá járuljon, folyó iratának legutóbbi füzetét, melyben Páris Frigyes csik-szerendi kir. ügyész a székelyföldön gazdálkodók alkutása iránt megindított akcióiról és Janos Benedek ismert publicistának az erdélyi mezegeknek és községeknél állapotokról értekeznek, arra alkalmas egyének között való kiosztás végett 20 példányban megküldötte a megye alispánjának, készséget nyilvánítván a szervezkedés támogatására.

Kir. segédtanfelügyelői és tanfelügyelői tolnoki állásokra hirdet pályázatot az 1900. évi költségvetésben nyert hitel alapján a vallás- és köznevelésügyi m. kir. miniszter. Az 1600. korona, illetve 100 korona fizetéssel és szabályozási lakáspénzzel díjazott segédtanfelügyelői és tolnoki állásokra legalább elemi iskolai tanítói oklevél minőségű birók ez iránti szabályszerelen felszerelt folyamodványokat az illetékes kir. tanfelügyelőhöz f. évi június hó 20-ig adhatják be.

Köllő Miklós beteg. A legnagyobb részvétel közöljük, hogy Köllő Miklós, a jeles székely szobrász, a ki sok tudással és nagy anyagi áldozattal alkotott a megye szegényeire P. költő szobrot, a félérgyűlési honvédekémet, valamint a marosvásárhelyi Kos-uth szobrot, valamint a marosvárosi társaságban, hogy gondolatát, ideát formába öntesse, hogy keze szerint szobralátára lehessen a szép művészeteknek és a hazafias eszméknek, Köllő, ha állapota nem javul, egy időre műtermét is bezárthat. Öhojjuk, az s tekintetben velünk érez az egész erdélyi részek közönsége, hogy jeles szobrászunk egészséggel mielőbb visszanyerje.

A gyergyói kórház berendezése. Az igazán házagot pótló gyergyó-szentmiklósi kórház felépítése küzdelmes szerint még a mult évben befejeztetésre, a felszerelés, berendezés és mielőbbi megújításra vár. E célra azonban, mint egy 10000 koronára rugó összeg szükségesnek, mire azonban fedezet nem lévén, a belügyminiszter illetékes uton az országos betegápolási alapból segélynyújtásra kéretett fel. A mint ajsajlatl értesítünk a kórházra a belügyminiszter alap hiányában tagadó választ adott, utasítván a vármegegye közönségét, hogy a felszerelésre szükséges költség fedezéséről, mint a kórház fenntartója valamely más módon, esetleg külföldi útján is gondoskodjék, mert addig, míg a kórház költségek felszerelése nincs a annak megtörténtéről szakközge után meggyőződést nem szerzett, a kórháznak a nyilvánosság jeltelgel való felruházását sem eszközölhet.

Iparos tanoncs-iskola segélyezése. A kereskedelmi miniszter a csik-szerendi iparos tanoncs-iskola részére az 1899/1900. tanévre 700 korona államssegélyt engedélyezett az országos tanoncs-iskolai alspól.

Névváltoztatás. Kászon-újfalvi lakos Secolléon György veszték nevének „Málnási”-ra kért változtatását a belügyminiszter engedélyezte.

Visefelnt munkás. Egy áldozata van iamé a magyár területen működő faipar vállalkoznak. Tatár István csik-szenttamási 26 éves legény a csikmegegyei erdőipar részvételére szakszolgálatot teljesítve a h 23-án a viscontarósi halászbányán erdőiparban, azok megnevezésével végezt a közeli vízszintadósos ment viasrt. Merítés közben az egyensúlyt elvesztette és a 3 méter mély vízbe bukkott. Innen a víz a szilpen a a csatornába sodorta a távollevő társainak egyike it vette észre, de már akkor csak az életlen hullát lehetett a vísből kiemelni.

Csikmegegye és a székely ipari kiállítás. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter annak a jövő hó végére tervezett székelyföldi látogatás alkalmából Marosvásárhelyre a Székely múzseumban való megtartása mellett független székely ipari kiállítás jelentőségét és fontosságát ispankban kellőleg méltatást az érdekeltek az azon való részvételre buzdították. Vármegegyei iparfejlesztő bizottsága azonban a marosvásárhelyi iparkarum megkezdése folytán a hó 10-én tartott ülésében foglalkozván a kiállítás

ra vonatkozó kérésével, értesülésként eszrint azon okból, mert a vármegegyei területén megcsirjában lévő kezdetleges ipari produktumok egy kiállítás való bemutatására alig alkalmasok, legfőbbek pedig azért, mert az idő rövidsége sem engedné meg a legjelentősebb akció mellett is különösen ipariskoláknak gyors előállítását, Gesztésesedést és rendelkezési helyükre juttatását: sajnálatosul volt kénytelen kijelenteni, hogy a rendezendő ipari kiállítás a siker kilitása nélkül esztűl részt venni nem tud. Bár részünkölri is sajtáljuk, hogy iparunk jelenlegi megvilágosítására és a fejlesztés utjának egyengetésére alkalmas kedvező körülmény felhasználását vármegegyei emittal meg nem engedhatná, de az iparfejlesztő bizottság által hanglyosított és a kényezser helyzetből folyó okok tekintve egyik székelyföldi lapjárunk azon kijelentését, hogy a kiállítás való részvételére „Csikmegegye országfelfedő út”-om tartjak indokoltnak. Bizottságunk már nem ülésben is jeleté ada iparunk fellendítésé iránt érdeklődésének, minthogy az iparfejlesztés iránti késztető munkaprogramhoz a megye területén kérdővet kibocsátása mellett adatszűjtést rendel el a különböző iparágak mikénti állásának meghatározására végezt.

Apólonói tanulók felvétele. A magyar vörös-kereszt egyesület a tulajdonát képező Erzsébet kórházban f. évi július hó 1-én új beteg apólonói tanfolyamot nyit. Az árszedésben levő 11 ingyenes helyre pályázat minden kifogástalan érkezőn b, a ki testileg és szellemileg e magasoson bivatásra alkalmas és 20-40 életév között van. A folyamodványok akár közvetlen, akár a főkegyesületek útján, az egyesület igazgatóságához (IV. h. csemeté-utca 5 szám) intézendők, a hol a közlelőbbi feltételek is megmutathatók. A kórháznyel mellékelti kell: a) keresztlevelet, illetve anyakönyvi kivonatot, b) ha az illető kiiskorú, vagy férjzetet, a férjnek, szülőinek, vagy gyámának beleegyezését, c) erkölcsi bizonyítványt és házassági bizonyítványt a folyamodó család viszonyairól és foglalkozásáról, d) hiteles bizonyítványt arról, hogy magyarul és esetleg más nyelven beszélni, bír és olvasni tud a kello felolgozási képességgel (írás és) egészségi és himiolóiai bizonyítványt. Az emleltet és gyakorlati oktatás hat hónapig tart. Ezen idő elmultával minden tanuló képesítő vizsgát tesz.

Lefoglalás. Mészáros József leányánál egy pálmakösző és az isak tuló birtoklása 120 liter lisztes anyagból készült éret csefze, Farkas Ágoston és neje Szabó Mária 180 liter, Szopos József és Szopos Andrásnál 1/2 liter gabona pálinka, 110 liter éret csefze, Gégő Antal és neje 70 deciliter pálinka Benes Tamás és neje 100 liter éret csefze, Almási Péter és neje 70 liter éret csefze és 10 liter mosék, Ágoston Ágoston és neje 209 liter éret csefze, Kosza Ágoston és neje 120 liter éret csefze, ifjabb Kosza Dimén és neje 1 pálmakösző és az isak 110 liter éret csefze, 100 liter mosék, Nyáskai Jánosé csikszereai lakóknál hat és az isak, 110 liter éret csefze, 10 liter mosék, Kurkó József és Kurkó Sándor és nejeik csikszereai lakóknál 110 liter éret csefze, 10 liter anya élesztő, egy liter gabona pálinka egy pálinka fűz és az isak tuló birtoklása, Zsók (János) József csikszereai lakóknál 100 liter lisztes anyagból készült éret csefze, bejelentés és adóvezetés nélkül titott uttoni állítására f. év. május hó 27., 28., 29. és 30-án összesen tehát 12-nél a magy. kir. pénzügy-örök által ténylértés lett felvéve.

As. E. K. E. fűrdője Radna-Bor-berek ez a fűrdő, mely fenyvesek között, gyönyörű erdő környezetben, 700 m. magasan fekszik. A völgy, a hol a fűrdő van, őserők örökségéből csodás szépségű. Az itt felbuzgó Széchenyi-víz orvosi tapasztalat szerint a sapadtás, vérzésényesség, gyengeség és vérzésényesség alapuló idegbetegségek esetében, női betegségekben, ugyintézen hosszan tartó betegségek után mutatkozott rendkívül jó hatásnak. Gyógyító tényező még: a meleg és hideg fűrdő a kitűnő levegő. Vérzésényeknél páratlan hatású. Kolozsvártól Beszterceig vasúton, Beszterceztől kocsin lehet ide jutni. (Feltérőre kocsirol Beszterceben Jungas József E. K. E. gyűvítő gondoskodik.) Szobák ára méretek. As. E. K. E. vendéglőjében kaphatók kényelmes berendezésű szobák. A magas fekvés, a pompás hegyi utak, a fenyvesek kigizálódású fűrészes friss, tiszta levegő, a kitűnő víz, az érdekes kiránduló helyek előzárang klimatikus gyógyító helyülé teletk a fűrdőt. Fűrdő idénjan. 15-zeptember 15-ig. A fűrdőre névvel felkötözött szolgálat az Erdélyi Kárpát-Egyesület Gyűvítőbőse (Hunyadi Imre dr. főszolgabíró) Ó-Radnán.

A magyar gasda kinevezése. A m. kir. földművelésügyi miniszter megbízásából összejelöltette Tormay Béla miniszteri tanácsos. Lelekészeknek és tanítóknak, a kik esztűnt egyszerű levélben, vagy akár levelező lapon a m. kir. földművelésügyi miniszterium IV. főosztályához fordulnak, ez a kötet ingyen küldték meg.

Szerkesztői Üzenetek.

D. J. urnak Páris. A küldött cikket köszönjük, de miután már azon dolgokról szótlan onnan hoztak tudósítást, köre nem adhatjuk. Új dolgokat azonban mindig szivesen látjuk.

NEM IJUL, A HAJ, NINCSTÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenszácziót kelt a gyógyfűkivonatom, melyet évök hoesszu során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

Felfedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szűnik a hajhullás, korpaképződés és mindennemű fejbőrbetegség,

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszerárakban és mindennemű illat- és pipereczikk-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszerár, Király-utca 12. sz.

[19] 17 20

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: **GÓTH GYULA**, illat- és pipereczikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Fótér.

Videki megrendeléseket átánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjjelküldési raktára: **Dobé Nándor**, uri, női és színházi fodrász, Budapest, Nefejeits-utca 27.

VERESS SÁNDOR dr.
megyei tisztifőorvos
orvosi rendelője és fogorvosi műterme
[97] 7-10 Csik-Szeredában
Nagy Ferencz dr. házában.

Most jelent meg:
A BŰNVÁDI PRENDTARTÁS
ÉS
MAGYARÁZATA.
ÉVI XXXIII. TÖRVÉNYCZIKK.
I. ÉS II. KÖTET.
IRTA
DR. PERJÉSSY MIHÁLY,
csikszeredai kir. törv. elnök.

Kapható Györgyjakab Márton utóda, könyvkereskedésében Csikszeredában. Egy-egy kötet ára 4 kor.

20%-al olcsóbban
kapható mind addig, bármilyen alakú és nagyságú

Üzleti könyv

ugy mint napló-, fő- és mindenféle segéd-könyvek, ezen árengedményt teszem abból az okból, hogy minden üzletember olcsón szerezhesse be a szükséges könyveket.

Kész tisztelettel
Györgyjakab Márton utóda.

Most jelent meg:
A németországi mezőgazdasági szövetkezetek

írta **Páris Frigyes**, csikszeredai kir. ügyész és kapható Györgyjakab Márton utóda könyvkereskedésében Csik-Szeredában. Ára 1 korona 20 fillér, postán küldve 10 fillért több.

Pártoljuk a hazai ipart.

A székelyföldön sok olyan sör kerül forgalomba mely nem idevaló gyártmány, pedig

Bürger Albert,
marosvásárhelyi sörfőzdéjében

olyan sör készül, mely bátran vetekedhetik a kőbányaival avagy bármely más külföldi gyártmánnyal. Kérjük annál fogva a nagyérdemű közönséget a székely ipart pártolni és a vendéglőben csakis Marosvásárhelyi sört követelni.

Honlapunkon Bürger Albert sörfőzdéjéről Marosvásárhelyen van szó.

Pártoljuk a hazai ipart.

MEGHÍVÓ.

A csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság
1900. évi Junius hó 17-én
délután 2 órától kezdődőleg az intézet helyiségében
RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST
tart, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

[122] 1

TÁRGYSOROZAT:

1. Időközben megüresedett két felfüggetlőbizottsági tagsági állásnak választás utján való betöltése.

Az alapszabályok 20-ik §-ának kivonata.

A szavazati jog akár személyesen, akár két tanú által aláírt felhatalmazással ellátott megbízott által kinek azonban részvényesnek kell lennie gyakorolható.

Nő részvényesek csak felhatalmazottjait által gyakorolhatják szavazati jogukat ez utóbbi esetben nem kívántatik hogy a megbízott részvényes legyen.

Azon részvényesek tehát, kik 1900. Junius 10-ig az intézet részvénykönyve szerint, mint ilyenek igazolva lesznek a fennelbéli módon szavazati jogukat részvény bemutatás nélkül gyakorolhatják.

A csikszeredai takarékpénztár részvénytársaság igazgatósága nevében:
Csik-Szereda, 1900. május hó 31-én tartott üléséből.

Nagy Imre,
alelnök.

Dr. Fejér Antal,
ügyész-titkár.

A sörüzlet terén 22 éven keresztül kifejtett eredményes működésem következtében sikerült nekem Magyarország két legelső sörgyárának bizalmát megnyernem a mennyiben a

Dreher-féle és az Első magyar részvény sörfőző

sörgyárok brassói főraktárak vezetését reám ruházták.

Az említett két legtekintélyesebb czégek kitűnő hírneve és Brassóban 22 éven át elismeréssel találkozó üzleti működésem felhatalmatlan engem arra, hogy az igen tisztelt közönséget felkérjem miszerint megrendeléseivel engem felkeresni sziveskedjenek a marag részről biztosítom az igen tisztelt közönséget, hogy mindenkor csak a legjobb minőségűt fogom szállítani.

A legkisebb megrendelés üveges sörrel 50 üveg, hordokban pedig 25 liter.

Kívánatra árjegyzékkel szívesen szolgálok. Teljes tisztelettel

KASZIK ANTAL
BRASSÓ, hoesszu-utca 104.

[121] 1-20

TÜZ ÉS BETÖRÉS ELLEN BIZTOS VASSZEKRÉNYEK

kaphatók, melyek az Ország erdélyi részében egyedüli vasszekrénygyárban készültek. Továbbá vasszekrények, kőszegek, templomok és anyakönyvezetők számára részletfizetésre mindenféle nagyságban szállítanak és raktáron tartanak.

Teljes tisztelettel

MOESZ GUSZTÁV, vasszekrény gyáros NAGY-SZEBEN.

Csikvármegye vezérigynöksége Györgyjakab Márton utódnál, Csik-Szeredában.

Arjegyzék ingyen és postamentesen.

Műanyagok melegekintés végeztí kaphatók.

Szultán Gergely
FÉRFI-, NŐI-, DIVAT- ÉS KÉSZRUHA RAKTÁRA CSIK-SZEREDÁBAN.

Van szívesem a nagyérdemű városi és vidéki közönségnek tudomására adni, hogy miután Csik Szeredából szándékom elköltözködni

az üzletemet eladom,

az áruból részletre is adok, melyen leszállított árak mellett a minthogy szándékom rövid időn elmenni a házi butorok is eladok, az üzlethelyiség pedig lakással együtt haszonbérbe kiado tisztelettel

[118] 3

Szultán Gergely.

Székelyhidý Sándor
női és férfi divat-üzlete
Csik-Szeredában a (Hutter-szállóudával) szemben.

Van szívesem a nagyérdemű közönség h. figyelmébe ajánlani az **olcsó és szolid beszerzési forrást**, mely minden hirdetést felülmúl.

Miért is kérem a nagyérdemű közönséget személyesen arról meggyőződni, hogy elveimet mindég szem előtt tartva.

Keves haszon, nagy forgalom

alapa fektetem üzletemet és minden igyekezetemmel oda irányozom, hogy t. veveimet minden tekintetben a **lehető legjobban és legpontosabban kiszolgáljam.**

A mennyiben üzletem rövid fennállása óta újabb árak érkeztek u. m.: **legújabb divatu női ruha szövetek és hozzá való legmagasabb igényeknek megfelelő díszekkel, női és férfi divat kalapok, női kabátok, gallérok, női és férfi fehérművek, sap és esernyők, szőnyegek, vasszak és asztalneműk, valamint minden a mi női és férfi divat cikkébe vágo árak.**

A nagyérdemű közönség szives látogatását kérve, maradtam kész tisztelettel

[117] 3-

Székelyhidý Sándor,
női és férfi divat-üzlete Csik-Szeredában.